

قانون خدمت وظیفه عمومی

مصوب ۱۳۶۳/۰۷/۲۹

با اصلاحات تا تاریخ ۱۳۹۶/۵/۱۷

اختصاصی پایگاه خبری اعتبار

فصل اول - کلیات

ماده ۱- دفاع از استقلال و تمامیت ارضی و نظام جمهوری اسلامی ایران و جان و مال و ناموس مردم وظیفه دینی و ملی هر فرد ایرانی است و در اجرای این وظیفه کلیه اتباع ذکور دولت جمهوری اسلامی ایران مکلف به انجام خدمت وظیفه عمومی برابر مقررات این قانون می‌باشند و هیچ فرد مشمول خدمت وظیفه عمومی را جز در موارد مصرحه در این قانون نمی‌توان از خدمت معاف کرد.

تبصره ۱- با توجه به اصل ۱۵۱ قانون اساسی واحد بسیج مستضعفین سپاه پاسداران انقلاب اسلامی موظف است در اسرع وقت امکانات آموزش نظامی اتباع اناث دولت جمهوری اسلامی ایران را با رعایت کلیه موازین شرعی فراهم نماید. این آموزش برای اناث الزامی نیست.

تبصره ۲- وزارت آموزش و پرورش موظف است با همکاری نیروهای مسلح آموزش‌هایی را که زمینه ساز آمادگی دفاعی است طبق موازین اسلامی در برنامه‌های آموزشی مقاطع تحصیلی راهنمایی و دبیرستان پیش‌بینی نماید. این آموزش برای دختران تنها در زمینه‌های دفاع غیر نظامی خواهد بود.

ماده ۱ مکرر- در این قانون عبارت اختصاری به شرح زیر جایگزین عناوین کامل آنها می‌گردد:

۱- فرماندهی کل به جای مقام معظم فرماندهی کل قوا

۲- ستادکل به جای ستادکل نیروهای مسلح

۳- نیروهای مسلح به جای ستاد کل نیروهای مسلح، ارتش جمهوری اسلامی ایران، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و سازمان‌های وابسته، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و سازمان‌های تابعه

۴- ارتش به جای ارتش جمهوری اسلامی ایران

۵- سپاه به جای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

۶- وزارت دفاع به جای وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح

۷- وزارت علوم به جای وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

۸- وزارت بهداشت به جای وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

۹- سازمان به جای سازمان وظیفه عمومی

۱۰- کارکنان وظیفه به جای افسران وظیفه، درجه‌داران وظیفه و سربازان عادی وظیفه

ماده ۲- هر فرد ذکور ایرانی در ماهی که طی آن ماه به سن هجده سال تمام می‌رسد مشمول مقررات خدمت وظیفه عمومی است.

تبصره - مشمول کسی است که در شمول قانون خدمت وظیفه عمومی قرار گیرد.

کتابفروشی حقوقی
دادبازار

ماده ۳- سن مشمولان و افراد تحت تکفل از لحاظ خدمت وظیفه و یا معافیت از آن تابع مندرجات اولیه اولین شناسنامه بوده و هرگونه تغییری که بعداً به عمل آمده باشد از لحاظ وظیفه عمومی معتبر نخواهد بود.

تبصره - تغییر سن بر مبنای ماده واحده قانون حفظ اعتبار اسناد سجلی و جلوگیری از تزلزل آنها مصوب ۱۳۶۷/۱۱/۲، فقط درباره خود مشمولین معتبر است.

ماده ۴- خدمت وظیفه عمومی ۳۰ سال است و مراحل آن برای کلیه مشمولان به شرح زیر است:

الف- مدت خدمت دوره ضرورت (۲۴) ماه است و در صورتی که مشمولان مازاد و یا کمتر از تعداد مورد نیاز باشد ستاد کل با کسب اجازه از فرماندهی کل آن را به کمتر یا بیشتر از مدت دوره ضرورت تغییر می‌دهد.

ب- دوره احتیاط ۸ سال.

ج- دوره ذخیره اول ۱۰ سال.

د- دوره ذخیره دوم ۱۰ سال.

تبصره ۱- تاریخ شروع و پایان خدمت در مراحل احتیاط و ذخیره از تاریخ پایان خدمت دوره ضرورت محاسبه می‌گردد و در هر حال تاریخ خاتمه آن از سن ۵۰ سالگی تجاوز نخواهد کرد.

تبصره ۲- در مواقع ضرورت و بسیج همگانی ممکن است افراد مشمول این قانون تا سن شصت سالگی نیز احضار شوند.

ماده ۵- کلیه مشمولین قادر به خدمت و بلامانع، به خدمت دوره ضرورت اعزام می‌شوند و پس از فرا گرفتن آموزش‌های نظامی لازم در ابتداء خدمت، بقیه خدمت دوره ضرورت را انجام می‌دهند.

تعیین ترتیب تقدم و سهمیه بندی مشمولین وظیفه بین هر یک از نیروهای مسلح، توسط ستاد کل با تصویب فرماندهی کل صورت می‌گیرد.

تبصره ۱- نحوه تأمین سهمیه هر یک از نیروهای مسلح از مشمولین هر دوره، به وسیله کمیسیونی انجام می‌شود که از نمایندگان نیروهای مزبور به ریاست رئیس سازمان تشکیل می‌گردد.

تبصره ۲- سپاه می‌تواند مشمولین مورد نیاز خود را در هر دوره طبق ضوابط خاص پذیرش سپاه، از بین بسیجیان دارای برگه اعزام به خدمت به میزان سهمیه‌ای که ستاد کل تعیین می‌کند، انتخاب نموده و قبل از تاریخ اعزام آنان فهرست اسامی آنها را به واحدهای تابعه سازمان اعلام نماید. این مشمولین برای انجام خدمت وظیفه عمومی در اختیار سپاه قرار می‌گیرند.

تبصره ۳- نیروهای مسلح می‌توانند مشمولین متخصص مورد نیاز خود را در سطح کارشناس و بالاتر به میزان سهمیه‌ای که ستاد کل تعیین می‌کند به عنوان مشمول خاص از ستاد کل درخواست نمایند.

تبصره ۴- مشمولین وظیفه از تاریخ اعزام از سوی واحدهای وظیفه عمومی ناجا به عنوان کارکنان وظیفه یگان تعیین شده، محسوب می‌شوند.

ماده ۶- قانون خدمت نیروی انسانی، درمانی و بهداشتی مصوب ۵۸/۹/۲۴ شورای انقلاب و الحاقیه‌ها و اصلاحیه‌های بعدی آن بقاء و مشمولین مذکور در آن قانون پس از طی دوره آموزش مقدماتی نظامی بعد از تأمین نیازمندی‌های نیروهای مسلح ادامه خدمت را تا ۵ سال در وزارت بهداشت انجام می‌دهند.

ماده ۷- قانون معافیت فارغ التحصیلان مراکز تربیت معلم از خدمت وظیفه عمومی مصوب ۵۸/۲/۲۷ شورای انقلاب ابقاء و مشمولین مذکور در آن قانون پس از طی دوره آموزش مقدماتی نظامی بقیه خدمت مقرر در آن قانون را در آموزش و پرورش انجام خواهند داد. (منسوخ مورخ ۱۴۰۳/۰۶/۲۷)

تبصره ۱- وزارت آموزش و پرورش موظف است فارغ التحصیلان تربیت معلم در مراکز آموزشی، از طریق سازمان آنان را به مراکز آموزشی نظامی برای طی دوره آموزش رزم مقدماتی اعزام نماید. (منسوخ مورخ ۱۴۰۳/۰۶/۲۷)

کتابفروشی حقوقی
دادبازار

تبصره ۲- دولت موظف است همه ساله اعتبارات لازم را برای آموزش‌های فوق در اختیار سپاه قرار دهد. (منسوخ مورخ ۱۴۰۳/۰۶/۲۷)

ماده ۸- از تاریخ تصویب این قانون به سازمان هواپیمائی کشوری و دانشکده تکنولوژی هواپیمائی کشوری اجازه داده می‌شود از بین فارغ‌التحصیلان مشمول این دانشکده و مرکز آموزش فنون هوایی و همچنین فارغ‌التحصیلان مشمول رشته‌های هوا فضا، الکترونیک و مهندسی هواپیما که در سایر دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی برابر ضوابط وزارت فرهنگ و آموزش عالی مشغول تحصیل می‌باشند داوطلبان واجد شرایط را استخدام نمایند. مشمولان مذکور پس از گذراندن آموزش نظامی مربوطه و ایفای تعهد ده سال خدمت از انجام خدمت دوره ضرورت معاف خواهند بود.

ماده ۹- دانشجویان دوره چهارساله آموزشی شرکت کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران به شرط سپردن تعهد و انجام ۱۰ سال خدمت در این شرکت پس از طی دوره آموزش مقدماتی و تخصصی در نیروی دریایی و بر روی عرشه ناوهای نیروی دریایی از انجام بقیه خدمت دوره ضرورت معاف خواهند بود.

ماده ۱۰- انجام امور زیر در مورد مشمولین وظیفه عمومی مستلزم ارائه مدرک دال بر رسیدگی به وضع مشمولیت آنان از اداره وظیفه عمومی می‌باشد و فتوکی مدرک ارائه شده از جمله منضمات ضروری پرونده متشکله می‌باشد:

الف- شرکت در آزمایشات رانندگی و اخذ گواهینامه.

ب- دریافت هر گونه وام و کمک‌های کشاورزی و صنعتی و دامداری و مسکن از طریق بانک‌ها و وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و وابسته به دولت و نهادهای قانونی.

ج- کاندیدا شدن جهت انتخابات مجلس شورای اسلامی و سایر شورا و انجمن‌های قانونی.

د- تحویل اصل گواهینامه یا پایان‌نامه دوره‌های تحصیلی دیپلم و بالاتر از وزارتخانه مربوطه.

ه- صدور پروانه کسب و اجازه اشتغال و عضویت در شرکت‌های تعاونی.

ز- دریافت مستمری از سازمان‌های دولتی و وابسته و نهادهای قانونی.

ح- استخدام به هر صورت (رسمی، پیمانی، روزمزد و خرید خدمت) در وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و وابسته به دولت و نهادهای قانونی و شرکت‌های دولتی.

تبصره ۱- سایر اموری که در دیگر قوانین منوط به روشن شدن وضعیت خدمتی مشمول می‌باشد، به قوت خود باقی است.

تبصره ۲- ارزش و اعتبار مدارک دال بر رسیدگی به وضعیت مشمول از لحاظ انجام قسمتی یا تمام امور موضوع این ماده مطابق آیین‌نامه اجرایی مندرج در ماده (۵۱) تعیین می‌شود.

تبصره ۳- متخلفین از مقررات این ماده به محاکم قضایی معرفی می‌شوند، مجازات اینگونه افراد برای بار اول پرداخت هزینه سالانه یک سرباز طبق قانون بودجه سالانه و نرخ اعلامی دولت است و بار دوم علاوه بر جریمه فوق، سه ماه انفصال از خدمت و برای بار سوم و بالاتر انفصال از خدمات دولتی است.

ماده ۱۱- در زمان جنگ و بسیج همگانی در صورت لزوم کسانی که به علتی در زمان صلح از معافیت خدمت دوره ضرورت استفاده نموده‌اند، نیز به خدمت احضار و از حقوق و مزایای مشمولین دوره احتیاط هم طبقه خود استفاده خواهند نمود.

ماده ۱۲- کارگران و مستخدمینی مؤسسات دولتی و نهادهای قانونی و سازمان‌های وابسته به دولت که خدمت دوره وظیفه عمومی را انجام می‌دهد پس از پایان خدمت مجدداً به کار اولیه خود اشتغال خواهند یافت و کارفرما یا مسئولین مربوطه مکلفند آنان را به کار اولیه خود بگمارند.

تبصره ۱- در مورد مؤسسات خصوصی کارفرما یا مسئولین مربوطه در صورتی مکلفند آنان را به کار اولیه خود بگمارند که در قرارداد استخدام این مسأله شرط شده باشد. (منسوخ مورخ ۱۴۰۳/۰۶/۲۷)

کتابفروشی حقوقی
دادبازار

تبصره ۲- آیین‌نامه اجرایی این ماده توسط وزارتین کشور و کار و امور اجتماعی و سازمان امور اداری و استخدامی کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۳- افرادی که اعم از مشمول و غیرمشمول با طی دوره دانشکده‌ها و آموزشگاه‌های نظامی و انتظامی برای خدمت در کادر ثابت استخدام شوند مدت تحصیل آنها جزء خدمت دوره ضرورت محسوب خواهد شد و اگر مدت تحصیل از دو سال کمتر باشد، از دوره خدمت آنان به نسبت کسری خدمت تا دو سال جزء خدمت دوره ضرورت محسوب می‌شود.

تبصره ۱- آن عده از محصلین مراکز آموزش کادر ثابت نیروهای مسلح که قبل از پایان دوره آموزش مستعفی یا اخراج شوند، فقط از طی دوره آموزش نظامی معاف می‌شوند، لکن باید خدمت دوره ضرورت را انجام دهند. در صورتی که محصلین به علت بیماری یا عدم صلاحیت که ناشی از اعمال ارادی آنان نباشد برگنار گردند، مدت تحصیل جزء خدمت دوره ضرورت آنان محسوب می‌شود.

تبصره ۲- افسران و درجه‌داران نیروهای مسلح، در صورتی که قبل از نیل به درجه به موجب مقررات استخدامی مربوط از خدمت مستعفی یا اخراج شوند، فقط از طی دوره آموزش نظامی معاف می‌شوند لکن باید خدمت دوره ضرورت را انجام دهند و اگر بعد از پایان دوره آموزش از خدمت مستعفی یا اخراج گردند و خدمت آنان از مدت دوره ضرورت کمتر باشد بقیه دوره ضرورت را انجام می‌دهند.

ماده ۱۴- آن دسته از مشمولین و کارکنان وظیفه‌ای که به عنوان پایور اعم از نظامی و کارمند به استخدام نیروهای مسلح در می‌آیند با انجام شش سال خدمت پس از فراغت از تحصیل یا اتمام دوره آموزشی از انجام خدمت دوره ضرورت معاف می‌گردند. چنانچه قبل از خاتمه شش سال از خدمت رها گردند، در صورتی که مشمول معافیت‌های قانونی نباشند، به نسبت هر چهار ماه خدمت یک ماه از خدمت دوره ضرورت آنان کسر می‌شود.

تبصره ۱- مدت خدمت انجام شده کارکنان وظیفه که در اجرای این ماده به عنوان کارمند رسمی استخدام می‌شوند به همان میزان از مدت تعهد موضوع این ماده کسر می‌شود.

تبصره ۲- چنانچه کارمندان مذکور پس از اتمام شش سال تعهد خدمتی به هر عنوان از خدمت رها شوند از کارت پایان خدمت دوره ضرورت برخوردار می‌گردند.

تبصره ۳- در مناطق بد آب و هوا، مناطق مرزی و مناطق محروم که با تشخیص ستاد کل تعیین می‌شود مدت مذکور در این ماده به پنج سال تغییر می‌یابد.

ماده ۱۵- مشمولین و کارکنان وظیفه داوطلبی که با داشتن حداقل گواهی‌نامه پنجم ابتدائی و سپردن پنج سال تعهد خدمت نظامی یا شش سال تعهد خدمت کارمندی، به صورت پیمانی در نیروهای مسلح استخدام می‌شوند، خدمت آنان به منزله انجام خدمت دوره ضرورت تلقی می‌شود و پس از پایان تعهد از کارت پایان خدمت برخوردار می‌گردند. در صورتی که قبل از خاتمه تعهد از خدمت مستعفی یا برگنار گردند، چنانچه مشمول معافیت‌های قانونی نباشند، خدمت دوره ضرورت به نسبت چهار ماه خدمت یک ماه از خدمت دوره ضرورت آنان محسوب می‌شود و بقیه خدمت دوره ضرورت را برابر قانون انجام می‌دهند، مگر این که علت رهایی، بیماری یا عدم صلاحیت ناشی از اعمال غیر ارادی آنان به تشخیص هیأت بدوی سازمان مربوط باشد که در این صورت مدت تعهد انجام شده به نسبت از مدت خدمت دوره ضرورت کسر می‌گردد.

تبصره ۱- طی دوره آموزش نظامی برای کلیه کارمندان اعم از رسمی و پیمانی الزامی است.

تبصره ۲- مدت تعهد پیمانی دارندگان مدرک کارشناسی (لیسانس) و بالاتر یک سال کمتر است.

تبصره ۳- میزان سهمیه کارکنان پیمانی هر یک از نیروهای مسلح از سوی ستاد کل تعیین و ابلاغ می‌گردد.

تبصره ۴- چنانچه مشمول مستعفی بیش از نیمی از مدت تعهد خود را سپری کرده باشد برای ادامه خدمت دوره ضرورت نیازی به طی دوره آموزش مجدد ندارد و به ازاء هر سال خدمت چهار ماه از مدت خدمت ضرورت او کسر می‌شود.

ماده ۱۶- کلیه مشمولانی که وارد خدمت دوره ضرورت می‌شوند طبق آیین‌نامه انضباطی نیروهای مسلح نسبت به انقلاب اسلامی و نظام جمهوری اسلامی و قانون اساسی و مقام رهبری (فرماندهی کل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران) سوگند وفاداری یاد خواهند کرد.

کتابفروشی حقوقی
دادبازار

فصل دوم - احضار برای دوره ضرورت

ماده ۱۹- کسانی که به سن هجده سال تمام می‌رسند، پس از انتشار آگهی احضار، موظفند ظرف شش ماه خود را به سازمان معرفی نمایند و سازمان مکلف است، حداکثر ظرف شش ماه تکلیف مشمولین وظیفه را تعیین نماید و آنها را به خدمت اعزام یا برابر مقررات از خدمت دوره ضرورت معاف کند.

تبصره ۱- مشمولان مقیم خارج از کشور، باید به نمایندگی کنسولی یا سیاسی دولت جمهوری اسلامی ایران در کشور محل اقامت خود و در صورت نبود آن، به نزدیکترین نمایندگی کنسولی یا سیاسی دولت جمهوری اسلامی ایران مراجعه نمایند.

تبصره ۲- آن دسته از مشمولینی که جهت اعزام به خدمت معاذیر دارند و نمی‌توانند در موعد مقرر به خدمت اعزام شوند، اعزام آنان حداکثر تا یک سال بر اساس دستورالعملی که به پیشنهاد سازمان و تأیید ستاد کل تهیه می‌شود به تعویق می‌افتد.

ماده ۲۰- سازمان ثبت احوال کشور مکلف است صورت اسامی متولدین ذکور شهرستان‌ها و بخش‌هایی را که در سال بعد باید به وضع مشمولیت آنها رسیدگی شود به تفکیک هر ماهه به سازمان وظیفه عمومی تسلیم کند.

فصل سوم - رسیدگی

ماده ۲۱- حوزه‌های وظیفه عمومی تهران و مراجعی که در هر یک از مراکز شهرستان‌ها و بخش‌ها مسئول رسیدگی به امور وظیفه عمومی محل می‌باشند زیر نظر نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران انجام وظیفه خواهند نمود.

تبصره - رییس اداره وظیفه عمومی موظف است کلیه دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌ها و اطلاعیه‌هایی را که به نحوی به نیروهای نظامی و انتظامی و مراجع قضایی مرتبط باشند و امور اجرایی مربوطه را در شورایی که با شرکت نمایندگان وزارت کشور، نیروهای مسلح و یک دادیار به نمایندگی دیوان عالی کشور زیر نظر رئیس سازمان وظیفه عمومی تشکیل می‌شود، هماهنگ نماید.

ماده ۲۲- نمایندگان کنسولی دولت جمهوری اسلامی ایران در کشورهای خارج از مسئول اجرای مقررات قانون وظیفه عمومی نسبت به مشمولان مقیم حوزه‌های مأموریت خود می‌باشند و موظفند به وضع مشمولیت آنان رسیدگی کرده و نتیجه اقدامات را از طریق وزارت امور خارجه به سازمان اعلام دارند.

ماده ۲۴- به وضع مشمولانی که ادعای تکفل نمایند در مراکز شهرستان‌ها و بخش‌ها توسط هیأتی مرکب از اشخاص زیر رسیدگی می‌شود:

الف- بخشدار محل یا نماینده او.

ب- رییس سازمان وظیفه عمومی محل یا نماینده او.

ج- نماینده دادستان شهرستان و در صورت نبودن دادسرا و وجود دادگاه صلح، نماینده دادگاه.

د- نماینده سپاه پاسداران محل.

ه- یک نفر از نمایندگان شورای اسلامی شهرستان یا شورای اسلامی بخش یا شهر به معرفی شورای مربوطه.

ماده ۲۵- در صورتی که مشمول یا افرادی از بستگان او که مدعی کفالت مشمول نسبت به خود هستند ادعا نمایند که حقی از آنان تضییع شده است همچنین هر یک از اعضای هیأت رسیدگی و یا فرمانده رده سازمانی بالابر و یا رییس اداره وظیفه عمومی می‌توانند با ذکر دلیل موجه به رأی صادره از هیأت رسیدگی اعتراض نمایند و پرونده مشمول در هیأت رسیدگی تجدیدنظر مطرح و رأی هیأت مزبور به استثنای موارد منطبق با ماده ۲۹ این قانون قطعی و غیر قابل اعتراض است.

اعتراض به رأی سربازی مانع اعزام مشمول به خدمت وظیفه نمی‌باشد.

ماده ۲۶- هیأت رسیدگی تجدیدنظر در سازمان وظیفه عمومی تهران و مراکز هنگ‌ها و گردان‌های مستقل ژاندارمری با شرکت اشخاص زیر تشکیل می‌شود:

کتابفروشی حقوقی
دادبازار

الف- فرماندار یا معاون او.

ب- در سازمان وظیفه عمومی تهران رییس سازمان یا جانشین او، در هنگ‌ها و گردان‌ها مستقل ژاندارمری فرمانده هنگ یا گردان مستقل یا معاون آنها.

ج- دادستان شهرستان یا یکی از دادیاران.

د- فرمانده سپاه شهرستان یا قائم مقام وی.

ه- یک نفر به انتخاب شورای اسلامی شهرستان مربوطه.

ماده ۲۷- در مورد مواد ۲۴ و ۲۶ تشکیل جلسات با دو سوم اعضاء و تصویب با اکثریت مطلق آراء اعضاء خواهد بود.

ماده ۲۸- در صورتی که حداکثر طرف ۵ سال از تاریخ صدور رأی هیأت تجدیدنظر معلوم شود که نظر هیأت رسیدگی تجدیدنظر منطبق با اصول و قوانین جاری نبوده و اهمیت آن به حدی باشد که در وضع مشمول مؤثر باشد پرونده به وسیله رییس اداره وظیفه عمومی به یکی از هیأت‌های رسیدگی تجدیدنظر ارجاع خواهد شد و نظر این هیأت قطعی و لازم‌الاجرا است.

ماده ۲۹- در صورتی که در حین انجام خدمت دوره ضرورت مشمول یا یکی از کسان تحت تکفل او ادعای کفالت کند فرماندهان و رؤسای مربوطه مکلفند مراتب را به حوزه‌های وظیفه عمومی یا گروهان‌های اعزام‌کننده مشارالیه اعلام دارند که در اسرع وقت وضع مشمول در هیأت رسیدگی مطرح و تصمیم مقتضی اتخاذ شود.

ماده ۳۰- به ادعای کفالت مشمولانی رسیدگی می‌شود که غیبت نداشته باشند مگر این که در موقع احضار و در طول مدت غیبت و حین رسیدگی حائز شروط معافیت کفالت بوده باشند که در این صورت این قبیل مشمولان از معافیت کفالت استفاده خواهند کرد (با در نظر گرفتن ماده ۵۵).

تبصره - رئیس سازمان یا نماینده او در صورتی که دلایل و مدارک مثبت‌ای مبنی بر معافیت از خدمت در پرونده موجود باشد، می‌تواند برای حداکثر یک سال دستور عدم اعزام مشمول را صادر نماید و یا در صورت غیبت موجه وی، دستور رسیدگی صادر کند.

فصل چهارم - معافیت‌ها

بخش اول - معافیت تحصیلی

«آیین نامه اجرای معافیت تحصیلی» مصوب ۱۳۹۲ را اینجا بخوانید

ماده ۳۱- دانش‌آموزان مدارس و دانشجویان مراکز آموزش عالی وابسته به وزارت آموزش و پرورش و یا مورد تأیید آن وزارت و دانشجویان دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی دولتی یا غیردولتی داخلی و خارجی مورد تأیید وزارتخانه‌های علوم و بهداشت و طلاب حوزه‌های علمیه که در حین تحصیل به سن مشمولیت رسیده و یا می‌رسند، تا زمانی که به تحصیلات خود ادامه می‌دهند، از اعزام به خدمت دوره ضرورت معاف می‌باشند.

ماده ۳۲- طلاب علوم دینی که قبل از رسیدن به سن مشمولیت و یا اعزام هم طبق ضوابط شورای مدیریت مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه یا نمایندگان رسمی آن و یا با مجوز رسمی شورای عالی حوزه‌های علمیه در شهرستان‌ها به تحصیل اشتغال ورزیده در مدت تحصیل می‌توانند از مزایای ماده ۳۱ قانون استفاده کنند ارزشیابی میزان تحصیل با شورای مدیریت و یا نماینده آن خواهد بود.

تبصره - مشمولان دیپلمه که دوره سطح و یا حداقل ۶ سال دوره خارج را گذرانده باشند به ترتیب همانند مشمولان لیسانس و دکتر خواهند بود و چنانچه بدون دیپلم دوره‌های مذکور را گذرانده باشند همانند مشمولان فوق دیپلم و فوق لیسانس می‌باشند و در هر صورت طلابی که به درجه اجتهاد نایل گردند همانند مشمولین دکتر می‌باشند.

ماده ۳۳- صدور معافیت تحصیلی دانش‌آموزان، دانشجویان و طلاب علوم دینی، موکول به ارائه گواهی اشتغال به تحصیل آنان از طریق مراجع ذی‌ربط است و مدت اعتبار آن تا یک سال پس از صدور گواهی پایان تحصیلات در هر مقطع می‌باشد.

کتابفروشی حقوقی
دادبازار

تبصره ۱- حداکثر معافیت تحصیلی برای دانش آموزان تا سن بیست سال تمام و در هر یک از مقاطع تحصیلی کاردانی دو و نیم سال، کارشناسی ناپیوسته و کارشناسی ارشد ناپیوسته سه سال، کارشناسی پیوسته پنج سال و کارشناسی ارشد پیوسته شش سال، دکترای پزشکی پیوسته هشت سال و دکترای تخصصی شش سال است.

تبصره ۲- در مواقع ضروری با تشخیص و اعلام کمیسیون موارد خاص دانشگاه‌های مربوط حداکثر یک سال به مدت فوق اضافه می‌شود.

ماده ۳۴- دانش آموزان و دانشجویان و طلاب علوم دینی مشمول، در صورت ترک تحصیل، اخراج، انصراف یا فراغت از تحصیل، باید برای خدمت دوره ضرورت خود را معرفی نمایند. مقامات مسؤول مکلفند صورت اسامی این قبیل مشمولین را با ذکر مشخصات کامل و نشانی و رشته تحصیلی به طور انفرادی، بدون تأخیر به سازمان محل ارسال دارند.

تبصره ۱- مهلت معرفی مشمولین مذکور حداکثر یک سال پس از تاریخ انصراف، ترک تحصیل و اخراج و فراغت از تحصیل است.

تبصره ۲- مشمولینی که با داشتن معافیت تحصیلی در خارج از کشور تحصیل می‌کنند، پس از ترک تحصیل یا اخراج یا انصراف یا فراغت از تحصیل، موظفند برای رسیدگی به وضع مشمولیت خود حداکثر ظرف یک سال خود را به نمایندگی جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور معرفی نمایند.

تبصره ۳- متخلفین از اجراء این ماده برای بار اول به توبیخ کتبی و درج در پرونده و برای بار دوم علاوه بر توبیخ کتبی به یک ماه انفصال از خدمت و برای بار سوم به دو ماه انفصال از خدمت محکوم می‌شوند.

ماده ۳۵- مشمولین دیپلم که حداکثر یک سال پس از فراغت از تحصیل در یکی از دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی داخل کشور که مورد تأیید وزارتخانه‌های علوم و بهداشت می‌باشند پذیرفته شوند تا زمانی که وفق تبصره (۱) ماده (۳۳) به تحصیل اشتغال دارند، می‌توانند مشروط به اینکه دارای غیبت غیرموجه نباشند از معافیت تحصیلی استفاده نمایند. این معافیت برای هر مقطع فقط یک بار داده می‌شود.

تبصره ۱- معافیت تحصیلی دانشجویان انصرافی در طول مدت تحصیل فقط یک بار قابل تمدید است.

تبصره ۲- ترخیص کارکنان وظیفه بدون غیبت اولیه در حین خدمت جهت ادامه تحصیل در مقاطع کارشناسی و بالاتر به جز در زمان‌های اضطراری و جنگ بلامانع است.

ماده ۳۶- مشمولین دارای مدرک کارشناسی و بالاتر و معادل آن در حوزه‌های علمیه علاقمند به تحصیل در خارج از کشور در صورتی که از نظر مقررات این قانون و وزارتخانه‌های علوم و بهداشت، حائز شرایط ادامه تحصیل در خارج از کشور باشند و دانشگاه‌ها و رشته‌های آنها مورد تأیید وزارتخانه‌های فوق باشد، می‌توانند با سپردن تضمین‌های لازم با استفاده از مقررات این قانون برای تحصیل به خارج از کشور مسافرت نمایند.

ماده ۳۷- ایرانیان مقیم خارج از کشور، فرزندان مأمورین ثابت دولت جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور و همچنین کسانی که قانوناً تحت کفالت، یا ولایت قانونی آنها می‌باشند، چنانچه در حین تحصیل در مدارس ایرانی مستقر در خارج از کشور و یا مؤسسات آموزشی کشورهای خارج مورد تأیید آموزش و پرورش و طلاب حوزه‌های علمیه مورد تأیید شورای عالی حوزه‌های علمیه به سن مشمولیت برسند از معافیت تحصیلی بهره‌مند می‌گردند و ادامه تحصیل آنان تا سقف یک سال پس از فراغت از تحصیل در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی خارج از کشور که مورد تأیید وزارتخانه‌های علوم یا بهداشت هستند بلامانع می‌باشد.

ماده ۳۸- آیین‌نامه اجرایی مواد این بخش، توسط وزارت دفاع با کسب نظر از شورای عالی حوزه‌های علمیه، وزارتخانه‌های کشور، علوم، بهداشت، آموزش و پرورش و دانشگاه آزاد اسلامی و سازمان ظرف حداکثر شش ماه تهیه می‌شود و پس از تأیید ستاد کل به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

بخش دوم - معافیت پزشکی

آیین‌نامه معاینه و معافیت پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی را اینجا بخوانید

ماده ۳۹- مشمولان خدمت وظیفه عمومی از نظر وضع مزاجی و استعداد جسمی و روانی به چهار دسته به شرح زیر تقسیم می‌شوند:

کتابفروشی حقوقی
دادبازار

۱- کسانی که از نظر جسمی و روانی سالم و قادر به انجام خدمت هستند.

۲- کسانی که به علت نقص عضو یا ابتلاء به بیماری از سلامتی کامل برخوردار نبوده اما قادر به انجام خدمت در امور غیر رزمی می‌باشند.

۳- کسانی که به علت عدم رشد یا ابتلاء به بیماری موقتاً قادر به انجام خدمت دوره ضرورت نیستند.

۴- مشمولانی که به علت نقص عضو یا ابتلاء به بیماری جسمی و یا روانی به طور دائم قادر به انجام خدمت دوره ضرورت نیستند.

تبصره ۱- نحوه طبقه‌بندی مشمولین و طرز معاینه و ضوابط معافیت پزشکی آنها براساس مقاطع تحصیلی مشمولین به موجب آیین‌نامه معاینه و معافیت پزشکی مشمولین خدمت وظیفه عمومی است که وزارت دفاع با کسب نظر از وزارتخانه‌های کشور و بهداشت، ظرف حداکثر شش ماه تهیه می‌کند که پس از تأیید ستاد کل به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

تبصره ۲- نحوه آموزش و خدمت مشمولین معاف از رزم، برابر دستورالعملی است که از سوی ستاد کل تهیه و ابلاغ می‌گردد.

تبصره ۳- کسانی که به مواد مخدر اعتیاد دارند، مشمول بند (۳) این ماده می‌شوند و به هنگام معاینه، شناسایی و از سوی واحدهای وظیفه عمومی برای ترک اعتیاد به مدت حداکثر شش ماه به مراجع ذی‌ربط معرفی می‌گردند.

تبصره ۴- نیروهای مسلح مکلفند در حین خدمت، کارکنان وظیفه‌ای را که به مواد مخدر اعتیاد دارند، شناسایی و از سایر سربازان جدا نمایند و آنها را در واحدهای مستقل و مخصوص به کارگیری و به مراجع ذی‌ربط برای ترک اعتیاد در مدت یک ماه توسط پزشک معالج، معرفی کنند و در طول خدمت تحت نظر و مراقبت‌های لازم قرار دهند. مدت ترک اعتیاد برای یک بار جزء خدمت دوره ضرورت محاسبه می‌شود. این افراد پس از پایان خدمت قانونی از خدمت ترخیص می‌شوند لیکن در هر حال صدور کارت پایان خدمت منوط به ارائه گواهی ترک اعتیاد است.

ماده ۴۰- به مشمولانی که به علت ابتلاء به بیماری موقتاً قادر به انجام خدمت دوره ضرورت نباشند برای مدتی که شورای پزشکی تعیین می‌نماید و در هر حال متجاوز از یک سال نخواهد بود معافیت موقت پزشکی داده خواهد شد و در سال دوم در صورت ادامه بیماری به همان نحو اقدام و چنانچه در سال سوم نیز قادر به انجام خدمت نباشند به طور دائم از خدمت دوره ضرورت معاف خواهند شد.

تبصره ۱- مشمولان پزشک فقط در صورتی معاف دائم از خدمت دوره ضرورت شناخته می‌شوند که قادر به اشتغال به حرفه طبابت نباشند. آن تعداد از مشمولین خدمت دوره ضرورت پزشک که از سلامتی کامل برخوردار نیستند لیکن قادر به طبابت می‌باشند، به خدمت دوره ضرورت اعزام می‌گردند و برابر نظر شوراهای پزشکی از خدمت سنگین معاف خواهند شد.

تبصره ۲- در زمان جنگ یا بسیج همگانی می‌توان افرادی را که در زمان صلح به علل پزشکی یا تکفل از خدمت دوره ضرورت معاف شده‌اند نیز به خدمت احضار کرد.

ماده ۴۱- کلیه مشمولین وظیفه باید قبل از اعزام به خدمت توسط یک پزشک از نیروهای مسلح معاینه شوند و در صورت نبودن پزشک از نیروهای مسلح، توسط پزشکان غیرنظامی متعهد که صلاحیت آنان به وسیله نیروی انتظامی تأیید شده باشد، معاینه گردند.

تبصره ۱- اظهارنظر در مورد معافیت پزشکی مشمولین توسط سه نفر پزشک نیروهای مسلح در هر شهرستان صورت می‌گیرد، رأی اکثریت این پزشکان معتبر است.

تبصره ۲- نیروهای مسلح موظفند پزشکان مورد نیاز شوراهای پزشکی را به نیروی انتظامی معرفی نمایند. در صورتی که تأمین پزشکان مورد نیاز از نیروهای مسلح امکان‌پذیر نباشد، نیروی انتظامی از پزشکان غیرنظامی مورد تأیید در شورای پزشکی استفاده می‌نماید.

تبصره ۳- دولت مکلف است همه ساله هزینه تجهیز و تشکیل شورای پزشکی و شورای عالی پزشکی، فوق‌العاده پزشکان عضو شوراهای مذکور و همچنین هزینه معاینات تخصصی مشمولینی که از پرداخت هزینه معاینات معاف می‌باشند و هزینه‌های اجرای تبصره‌های (۳) و (۴) ماده (۳۹) را در اعتبارات نیروی انتظامی و بیمارستان‌های ذی‌ربط پیش‌بینی نماید.

ماده ۴۲- در صورتی که مشمولان در حین خدمت دوره ضرورت مبتلا به نقص عضو یا بیماری‌هایی شوند که پس از اتمام مدت معالجه کمتر از ۶ ماه نباشد و طبق نظر شورای پزشکی بیمارستان‌های نیروهای مسلح جمهوری اسلامی که مورد تأیید عقیدتی- سیاسی در نیروی مربوطه هستند قادر به انجام خدمت نباشند از انجام بقیه خدمت دوره ضرورت معاف خواهند بود.

کتابفروشی حقوقی
دادبازار

تبصره - دوران معالجه مشمولان موضوع این ماده جزو خدمت دوره ضرورت آنان محسوب می‌گردد.

ماده ۴۲ مکرر - مشمولینی که در شورای پزشکی شهرستان مربوط با معاینه بالینی معاف از خدمت تشخیص داده نشوند و به تشخیص این شورا یا رئیس واحد وظیفه عمومی مربوط یا اعتراض مشمول، نیاز به معاینه تخصصی داشته باشند، رئیس حوزه موظف است آنان را به نزدیکترین مرکز مجهز وزارت بهداشت، یا بیمارستان‌های نیروهای مسلح معرفی نماید تا مورد معاینه قرار گیرند و نتیجه معاینه تخصصی برای تصمیم‌گیری به شورای پزشکی همان شهرستان ارسال و در صورت اصرار بر اعتراض مشمولین با تأمین هزینه‌ها از سوی مشمول نتایج جهت تصمیم‌گیری به شورای عالی پزشکی متشکل از پزشکان متخصص استان ارسال گردد.

تبصره ۱ - مشمولینی که متقاضی معاینه تخصصی باشند، قبلاً باید هزینه‌ها پیش‌بینی شده را به حساب دولت پرداخت نمایند. پس از معاینه طبق این قانون با مشمولان رفتار می‌شود. مشمولینی که به تشخیص شورای پزشکی نیاز به معاینه تخصصی دارند، همچنین مشمولین مددجوی تحت پوشش سازمان بهزیستی کشور و افرادی که به تأیید کمیته امداد امام خمینی^(ع) محل فاقد تمکن مالی هستند از پرداخت وجه مزبور معاف می‌باشند.

تبصره ۲ - مراکز مجهز وزارت بهداشت یا بیمارستان‌های نیروهای مسلح موظفند به وضعیت مشمولین معرفی شده واحد مربوطه خارج از نوبت رسیدگی نمایند و آنان را حداکثر ظرف یک ماه مورد معاینه تخصصی قرار دهند.

تبصره ۳ - چنانچه مشمولینی که برای معاینات تخصصی به مراکز مجهز وزارت بهداشت یا بیمارستان‌های نیروهای مسلح معرفی می‌شوند، ظرف یک ماه به این مراکز مراجعه نکنند، پس از تعیین تکلیف به خدمت اعزام می‌شوند.

ماده ۴۳ - چنانچه رئیس سازمان یا نماینده او اطمینان حاصل نماید که رأی شورای پزشکی مطابق مقررات صادر نشده است، پرونده را برای بررسی به شورای عالی پزشکی که از سه پزشک متخصص نیروهای مسلح تشکیل می‌گردد ارجاع می‌دهد. نظر این شورا قطعی و لازم‌الاجراء است.

بخش سوم - معافیت کفالت

آیین‌نامه اجرایی مواد ۴۴، ۴۴ مکرر و ۴۵ قانون خدمت وظیفه عمومی را از اینجا بخوانید

ماده ۴۴ - مشمولین زیر حسب مورد از انجام خدمت دوره ضرورت معاف می‌باشند:

۱- یگانه فرزند ذکور مراقب یا نگهدارنده پدر نیازمند مراقبت که قادر به اداره امور خود نباشد.

۲- یگانه مراقب یا نگهدارنده مادر فاقد شوهر

۳- تنها برادر تنی سرپرست خواهر فاقد پدر، همسر و فرزند ذکور غیرمحمجور

۴- تنها برادر سرپرست برادر کبیر نیازمند مراقب و فاقد پدر و همسر و فرزند ذکور غیر محجور و فاقد شغل

۵- یگانه سرپرست برادر کمتر از هجده سال تمام

۶- یگانه نوه ذکور مراقب یا نگهدارنده جد فاقد فرزند یا جد فاقد شوهر و فرزند

۷- مشمولی که همسرش فوت نموده و از او دارای فرزند صغیر بوده مادامی که ازدواج مجدد نکرده است و یا همسری دارد که بعد از ازدواج معلول شده و نیازمند مراقبت باشد.

۸- از چند برادر واجد شرایط اعزام به خدمت در صورت اعزام یکی از برادران به خدمت، یکی از برادران می‌تواند تا اتمام خدمت او از تعویق اعزام استفاده نماید.

۹- در مورد معافیت از انجام خدمت ضرورت یک نفر از فرزندان خانواده‌ای که دو برادر آنان خدمت سربازی را انجام داده‌اند، ستاد کل نیروهای مسلح تصمیم‌گیری می‌کند.

۱۰- یکی از فرزندان پسر سربازی که در حین خدمت سربازی فوت کند و یا یکی از فرزندان ذکور خانواده‌ای که یک فرزند آن خانواده در حین انجام خدمت سربازی فوت نموده باشد.

کتابفروشی حقوقی
دادبازار

تبصره ۱- منظور از یگانه مراقب، تنها فرزند ذکور یا برادر یا نوه بیش از هیجده سال تمام است که مراقبت هر یک از بستگان مذکور در این ماده را به علت نقص عضو، بیماری، کبر سن، صغر سن، یا انات بودن برعهده دارد، نیازمندی اشخاص مذکور به مراقبت با توجه به نقص عضو، بیماری و یا محجور بودن آنان به تشخیص شورای پزشکی است.

تبصره ۲- مشمولین موضوع بند (۲) این ماده تا سی ماه متوالی می‌توانند از معافیت کفالت موقت استفاده نمایند و در پایان مدت فوق در صورت دارا بودن شرایط کفالت از انجام خدمت دوره ضرورت معاف می‌گردند.

تبصره ۳- وجود برادری که از معافیت تحصیلی برخوردار است مانع از معافیت کفالت موقت مشمولی که سرپرستی خانواده را برعهده دارد، نیست. این معافیت فقط در طول مدت معافیت تحصیلی برادر مشمول که خارج از شهرستان محل سکونت به تحصیل اشتغال دارد معتبر است و مشمول پس از آن با رعایت سایر مقررات این قانون به خدمت دوره ضرورت اعزام می‌شود.

تبصره ۴- در صورتی که برادر یا برادران یا پدر مشمول به دلیل بیماری یا معلولیت زمین‌گیر بوده و بنا به تشخیص شورای پزشکی فاقد صلاحیت و یا ناتوان برای سرپرستی باشند و مشمول نیز عملاً مراقبت یا سرپرستی را بر عهده داشته باشد، می‌تواند از معافیت کفالت برخوردار گردد.

ماده ۴۴ مکرر- نحوه معافیت از خدمت فرزندان ذکور مددجویان به شرح زیر است:

۱- یکی از فرزندان ذکور مادران فاقد شوهر تحت پوشش کمیته امداد حضرت امام (ره) و سازمان بهزیستی از انجام خدمت دوره ضرورت معاف است.

۲- مشمولانی که حداقل یک فرزند معلول داشته باشند از انجام خدمت دوره ضرورت معاف می‌باشند.

۳- تنها پسر خانواده‌هایی که دارای سه فرزند انات یا بیشتر باشند از انجام خدمت دوره ضرورت معافند.

۴- مشمولانی که با معلولان انات دارای معلولیت جسمی- حرکتی ازدواج کنند به صورت موقت از انجام خدمت دوره ضرورت معاف می‌شوند و پس از گذشت پنج سال از استمرار ازدواج آنها معافیت موقت به معافیت دائم تبدیل می‌شود.

ماده ۴۵- مشمولانی که پدر یا مادر یا فرزند یا برادر یا خواهر آنان در راه به ثمر رسیدن انقلاب اسلامی و استمرار آن شهید یا جانباز یا اسیر یا جاویدالاثرا شده یا بشوند و مراتب مورد تأیید نهادهای ذی‌ربط باشد به شرح ذیل از انجام خدمت سربازی معاف می‌شوند:

۱- کلیه فرزندان ذکور شهدا و جاویدالاثرا (مفقودین) از انجام خدمت دوره ضرورت معاف می‌باشند.

۲- به ازاء هر شهید یا آزاده با حداقل بیست و چهار ماه سابقه اسارت یا جانباز با حداقل (۲۵٪) جانبازی یا جاویدالاثرا (مفقود) فاقد فرزند ذکور یک نفر از برادران آنها از انجام خدمت دوره ضرورت معاف می‌شوند.

۳- در صورت تأیید فرماندهی کل قوا بیست و چهار ماه آزادی به دوازده ماه آزادی، بیست و پنج درصد (۲۵٪) جانبازی به ده درصد (۱۰٪) جانبازی، سی ماه سابقه حضور در جبهه به دوازده ماه سابقه حضور در جبهه این امتیازات برای بهره‌مندی از تسهیلات این بند قابل جمع است و درمورد معافیت کسانی که مدت جانبازی یا حضور در جبهه یا مدت آزادی و اسارت آنها در حد معافیت یک فرزند آنان نیست، با درصد جانبازی و مدت حضور در جبهه و مدت دوران اسارت محاسبه می‌شود.

تبصره - فرزند شهید مشابه جانباز پنجاه درصد (۵۰٪) محسوب می‌شود.

۴- کلیه مشمولین جانباز دارای حداقل ده درصد (۱۰٪) جانبازی از انجام خدمت دوره ضرورت معاف می‌باشند.

۵- یک فرزند خوانده قانونی ذکور جانبازی که برابر گواهی بنیاد شهید و امور ایثارگران صاحب فرزند نمی‌شود از انجام خدمت دوره ضرورت معاف می‌شود.

۶- مشمولانی که با جانبازان انات دارای درصد جانبازی بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر ازدواج کنند به صورت موقت از انجام خدمت دوره ضرورت معاف می‌شوند و پس از گذشت پنج سال از معافیت موقت آنان در صورت استمرار ازدواج معافیت موقت به معافیت دائم تبدیل می‌گردد.

کتابفروشی حقوقی
دادبازار

۷- در صورت اذن فرماندهی کل قوا:

- فرزندان رزمندگان با سابقه حضور در جبهه به ازای هرماه حضور یک ماه کسر خدمت از نظام وظیفه

- فرزندان آزادگان به ازای هرماه اسارت یک ماه کسر خدمت از نظام وظیفه

- فرزندان جانبازان به ازای هردرصد جانبازی یک ماه کسر خدمت از نظام وظیفه

تبصره - بهره‌مندی فرزندان جانبازان بر اساس درصد جانبازی صادره از کمیسیون عالی پزشکی نیروهای مسلح یا بنیاد اقدام می‌گردد و در خصوص آموزش خدمت نظام وظیفه براساس مقررات ستاد کل نیروهای مسلح عمل می‌گردد.

تبصره (الحاقی ۱۳۹۵) - شرایط اسیر و مفقودالاثر و معلول شناخته شدن و خانواده آنان در آیین‌نامه اجرایی این قانون پیش‌بینی خواهد شد.

ماده ۴۶ - مشمولانی که ادعای کفالت می‌کنند می‌توانند مدارک لازم را پیش از اعزام به حوزه وظیفه عمومی محل سکونت خود تسلیم کنند.

تحقیقات لازم نسبت به ادعای کفالت این قبیل مشمولان و همچنین تصدیق صحت مندرجات استشهاد و مدارک آنها با شهربانی و یا ژاندارمری خواهد بود.

تبصره - در هر سال که مشمولان سالم و بلامانع، نیاز نیروهای مسلح جمهوری اسلامی را تأمین نموده باشند به مشمولان بند ۲ ماده ۳۹ و مشمولانی که دارای معافیت موقت و معتبر به مدت ۲ سال باشند معافیت دائم در زمان صلح داده خواهد شد.

فصل پنجم - آموزش نظامی مشمولان و درجات و حقوق و مزایای آنان

ماده ۴۷ - کلیه مشمولینی که برای انجام خدمت وظیفه عمومی اعزام می‌شوند، همچنین کسانی که از انجام خدمت معاف می‌گردند، باید آموزش‌های نظامی و انتظامی اعم از عمومی و تخصصی را مطابق دستورالعملی که توسط ستاد کل با همکاری سازمان‌های نیروهای مسلح تهیه می‌شود و به تصویب فرماندهی کل می‌رسد، طی نمایند.

تبصره ۱ - آموزش مشمولین معاف از خدمت برابر آیین‌نامه‌ای است که از سوی ستاد کل تهیه می‌شود و به تصویب فرماندهی کل می‌رسد.

تبصره ۲ - در زمان صلح آموزش‌های فوق باید به نحوی طراحی گردد که به عنوان واحد درسی یا پودمان قابل محاسبه باشد.

تبصره ۳ - نیروهای مسلح باید در حین خدمت در زمان صلح زمینه استمرار آموزش‌های فوق را برای سربازان فراهم نمایند.

تبصره ۴ - آیین‌نامه اجرایی تبصره‌های (۲) و (۳) این ماده توسط وزارت دفاع با همکاری وزارتخانه‌های آموزش و پرورش، علوم، بهداشت، کشور و دانشگاه آزاد اسلامی تهیه می‌شود و پس از تأیید ستاد کل به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

تبصره ۵ - از همه کارکنان وظیفه در طول مدت دوره آموزش آزمون‌های ارزیابی شخصیت و رفتار گرفته می‌شود و متناسب با نتایج حاصله تقسیم و پرونده افراد نیازمند به خدمات مشاوره‌ای به مراکز ذی‌ربط در نیروهای مسلح برای راهنمایی و حمایت ارسال می‌گردد. نحوه اجراء برابر دستورالعملی است که توسط ستاد کل تهیه و ابلاغ می‌گردد.

ماده ۴۸ - کارکنان وظیفه بر اساس مدرک تحصیلی و وجود محل سازمانی پس از طی دوره آموزشی لازم به یکی از درجات زیر نائل می‌گردند:

۱- کارکنان وظیفه فاقد مدرک پایان دوره متوسطه به یکی از درجات سربازی تا سرجوخگی

۲- کارکنان وظیفه دارای مدرک پایان دوره متوسطه به یکی از درجات گروهبانی یا رزم‌آوری

۳- کارکنان وظیفه دارای مدرک کاردانی به یکی از درجات استواری یا رزم‌داری یا ستوان سومی

کتابفروشی حقوقی
دادبازار

۴- کارکنان وظیفه دارای مدرک کارشناسی به درجه ستوان دومی

۵- کارکنان وظیفه دارای مدرک کارشناسی ارشد و بالاتر به درجه ستوان یکمی

تبصره ۱- نیل به درجات گروهیان سومی و بالاتر مستلزم طی دوره آموزش تخصصی مورد نیاز و دارا بودن صلاحیت‌های لازم است.

تبصره ۲- کارکنان وظیفه در صورت نداشتن صلاحیت‌های لازم جهت نیل به درجات مصرحه فوق بر اساس دستورالعملی که از سوی ستاد کل تهیه و ابلاغ می‌گردد، به درجات مناسب پایین تر تا درجه سربازی نائل می‌شوند.

ماده ۴۸ مکرر- اعطاء درجه نظامی به آن دسته از کارکنان وظیفه که برابر با مقررات این قانون واجد شرایط نیل به درجات گروهیان سومی و بالاتر می‌باشند در هر سازمان با تصویب مقاماتی است که اختیار تصویب همان درجات را در مورد کارکنان پایور دارند.

تبصره - اعطاء درجه تشویقی و یا تنزیل درجه کارکنان وظیفه براساس ضوابطی که برای تشویق و یا تنبیه کارکنان در آیین‌نامه انضباطی نیروهای مسلح پیش‌بینی گردیده است، می‌باشد.

ماده ۴۹- حقوق سربازان وظیفه حداقل شصت درصد (۶۰٪) و حداکثر نود درصد (۹۰٪) حداقل حقوق کارکنان نیروهای مسلح مبتنی بر قانون مدیریت خدمات کشوری است که با توجه به تحصیلات و درجات آنان توسط ستاد کل تهیه می‌شود و به تصویب فرماندهی کل می‌رسد.

تبصره ۱- به کارکنان وظیفه متأهل یا سرپرست خانواده معادل صد درصد (۱۰۰٪) حق عائله‌مندی کارکنان پایور نیروهای مسلح پرداخت می‌گردد.

تبصره ۲- حقوق کارکنان وظیفه در دوران آموزش و قبل از دریافت درجه یا سردوشی به میزان پنجاه درصد (۵۰٪) حقوق اولین ماه دوران خدمت آنان است.

تبصره ۳- به کارکنان وظیفه در خاتمه خدمت دوره ضرورت معادل یک ماه حقوق به عنوان پاداش پرداخت می‌گردد.

تبصره ۴- حق بازنشستگی و حقوق اولین ماه خدمت از حقوق ماهانه کارکنان وظیفه کسر نمی‌گردد.

ماده ۴۹ مکرر- نیروهای مسلح و سازمان‌های وابسته و سایر دستگاه‌ها که کارکنان وظیفه را در اختیار دارند مکلفند با توجه به اعتبارات مصوب، امکانات زیست، پوشاک، خوراک، بهداشت و درمان متناسب آنان در محل خدمت را فراهم نمایند.

تبصره ۱- دولت موظف است اعتبارات مورد نیاز برای زیست، پوشاک، خوراک، بهداشت و درمان سربازان وظیفه را به شرح ذیل در اختیار نیروهای مسلح و سایر دستگاه‌های به کارگیرنده کارکنان وظیفه قرار دهد:

۱- خوراک کارکنان وظیفه به میزان دو برابر خوراک کارکنان دولت

۲- پوشاک و زیست سربازان وظیفه به میزان سه هزار برابر ضریب ریالی

۳- هزینه‌های بهداشت و درمان برابر سرانه مصوب دولتی

تبصره ۲- وسیله ایاب و ذهاب و پذیرایی یا هزینه آن در هنگام اعزام مشمولان به مراکز آموزشی کارکنان وظیفه و یا اعزام به مرخصی استحقاقی که چهار نوبت در سال است، باید تأمین شود.

ماده ۵۰- افسران و درجه‌داران وظیفه در صورت اعزام به مأموریت یا انتقال یا خدمت در مناطق محروم و بد آب و هوا و مناطق عملیاتی مشمول مقررات فوق‌العاده و مزایای مربوط به افسران و درجه‌داران کادر ثابت نسبت به حقوق آنان می‌باشند. سایر کارکنان وظیفه در موارد مذکور از دوسوم فوق‌العاده و مزایای درجه گروهیان دومی کادر ثابت برخوردار می‌شوند.

تبصره ۱- به کارکنان وظیفه ای که در شهر محل سکونت خود به کارگیری می‌شوند، فوق‌العاده محرومیت از تسهیلات و بدی آب و هوا تعلق نمی‌گیرد.

تبصره ۲- به کارکنان وظیفه‌ای که بنا به تقاضای خود منتقل می‌شوند هزینه سفر و فوق‌العاده انتقال تعلق نمی‌گیرد.

کتابفروشی حقوقی
دادبازار

تبصره ۳- طبقه‌بندی مناطق از نظر محرومیت، آب و هوا و عملیاتی طبق آیین‌نامه‌ای است که وزارت دفاع تهیه می‌کند و پس از تأیید ستاد کل به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۵۱- به پرسنل وظیفه‌ای که در عملیات جنگی شرکت می‌نمایند، فوق‌العاده عملیاتی بر طبق ضوابطی که توسط وزارتین دفاع و سپاه پاسداران تهیه و به تصویب شورای عالی دفاع می‌رسد پرداخت خواهد شد.

ماده ۵۲- میزان مرخصی پرسنل وظیفه در مدت خدمت و نحوه استفاده از آن طبق مقررات مرخصی پرسنل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران خواهد بود.

ماده ۵۳- کسانی که در حین خدمت وظیفه عمومی در هر یک از دوره‌های ضرورت، احتیاط و ذخیره به سبب انجام وظیفه یا شرکت در عملیات رزمی و یا قیود خدمتی شهید یا فوت یا معلول شوند از لحاظ میزان و نحوه پرداخت حقوق وظیفه و مستمری مشمول قوانین و مقررات مربوط به پرسنل کادر ثابت هم درجه می‌باشند و حقوق وظیفه و مستمری آنان حسب مورد از بودجه وزارتخانه‌ها یا سازمان‌های مربوطه پرداخت می‌گردد.

تبصره ۱- در صورتی که مشمولین این ماده قبل از ورود به خدمت وظیفه عمومی از کارمندان دولت یا سازمان‌های تابع یا وابسته به دولت بوده و آخرین حقوق دریافتی آنان از سازمان مربوطه از میزان حقوقی که برابر این قانون به آنان تعلق می‌گیرد، بیشتر باشد حقوق وظیفه و مستمری وراثت آنان بر اساس حقوق بیشتر پرداخت خواهد شد.

تبصره ۲- کسانی که تا تاریخ تصویب این قانون از بودجه وزارتخانه‌ها یا سازمانی حقوق وظیفه یا مستمری دریافت می‌داشته‌اند حقوق آنان کماکان از همان محل پرداخت خواهد شد.

ماده ۵۴- پرسنل وظیفه‌ای که در حین خدمت وظیفه عمومی اسیر یا مفقودالثر بشوند تا پایان دوره اسارت یا تعیین تکلیف، عائله تحت تکفل آنان به ترتیب زیر حقوق دریافت خواهند نمود:

الف- در دوره ضرورت از حقوق مربوطه و پس از پایان دوره ضرورت از حقوق هم طبقه دوره احتیاط.

ب- در دوره ذخیره از حقوق یک درجه بالاتر هم طبقه احتیاط دوره ذخیره.

تبصره - شرایط لازم برای اسیر و مفقودالثر شناخته شدن پرسنل در آیین‌نامه اجرایی این قانون پیش‌بینی خواهد شد.

ماده ۵۵- دولت موظف است اعضاء خانواده تحت تکفل کارکنان وظیفه را در طول مدت خدمت تحت پوشش قرار دهد و به آنان مستمری پرداخت نماید.

تبصره - آیین‌نامه اجرایی این ماده توسط وزارت دفاع تهیه می‌شود و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

فصل ششم - احضار در مراحل احتیاط و ذخیره

ماده ۵۶- شورای عالی دفاع می‌تواند یک یا چند طبقه از افسران و درجه‌داران و افراد وظیفه که خدمت دوره ضرورت را انجام داده‌اند و در دوره‌های احتیاط و ذخیره خدمت وظیفه عمومی هستند برای تجدید یا تکمیل آموزش نظامی فراخوانده یا پیشنهاد بسیج همگانی به مقام رهبری بنماید. نحوه احضار و مهلت معرفی فراخواندگان همچنین کسانی که به علل ناشی از وضع جسمانی یا اجتماعی یا حساسیت مشاغل آنان ممکن است از فراخوانده شدن برای تجدید یا تکمیل آموزش نظامی معاف شوند در آیین‌نامه اجرایی این قانون که توسط وزارتین دفاع و سپاه تهیه و به تصویب شورای عالی دفاع می‌رسد، تعیین خواهد شد.

ماده ۵۷- کلیه فراخواندگان برای خدمت دوره احتیاط و ذخیره و یا تجدید یا تکمیل آموزش یا بسیج همگانی حقوقی معادل ثابت افسران، درجه‌داران و افراد کادر ثابت هم‌درجه خود حسب مورد از بودجه وزارتخانه‌های مربوطه دریافت خواهند داشت.

تبصره ۱- فراخواندگان موضوع این ماده در صورتی که کارمند یکی از وزارتخانه‌ها یا سازمان‌های دولتی یا وابسته به دولت باشند مابه‌التفاوت حقوق و مزایای خود را از سازمان متبوع دریافت خواهند داشت.

تبصره ۲- میزان حقوق پرسنل احتیاط و ذخیره در زمان جنگ بنا بر پیشنهاد ستاد مشترک و تصویب شورای عالی دفاع خواهد بود.

کتابفروشی حقوقی
دادبازار

فصل هفتم - غیبت مشمولان وظیفه عمومی و جرائم و مجازاتها

بخش اول - غیبت مشمولان خدمت وظیفه عمومی

ماده ۵۸- مشمولین خدمت وظیفه عمومی که برای رسیدگی و یا اعزام جهت طی دوره ضرورت احضار می‌شوند چنانچه در مهلت یا موعد مقرر خود را معرفی نکنند، همچنین مشمولینی که معافیت موقت دریافت داشته‌اند و پس از انقضاء مدت اعتبار، ظرف یک ماه برای تجدید رسیدگی خود را معرفی نکنند، غایب شناخته می‌شوند، پس از معرفی یا دستگیری در صورتی که طبق مقررات این قانون قادر به خدمت و بلامانع تشخیص داده شوند به خدمت اعزام می‌گردند و با آنان به ترتیب زیر رفتار می‌شود:

۱- مشمولانی که مدت غیبت اولیه آنان در زمان صلح تا سه ماه و در زمان جنگ تا پانزده روز باشد، سه ماه اضافه خدمت و چنانچه مدت غیبت اولیه آنان در زمان صلح بیشتر از سه ماه و در زمان جنگ بیش از پانزده روز باشد به شش ماه اضافه خدمت تنبیه می‌گردند.

۲- مشمولینی که مدت غیبت اولیه آنان در زمان صلح از یک سال و در زمان جنگ از دو ماه تجاوز نماید، علاوه بر اعمال اضافه خدمت مذکور در بند (۱)، فراری محسوب می‌شوند و به مراجع صالح قضایی معرفی می‌گردند.

تبصره ۱- مشمولین غایبی که به خدمت اعزام می‌شوند در صورتی که در حین خدمت، حسن اخلاق و رفتار و جدیت در انجام وظیفه از خود نشان دهند، یا در عملیات جنگی ابراز شجاعت و فداکاری نمایند به طوری که مراتب مورد گواهی فرماندهان و رؤسای ذی‌ربط باشد، برابر ضوابطی که از سوی ستاد کل ابلاغ می‌گردد با تصویب مقامات سرلشکری و یا هم‌پاراز در سازمان مربوط از انجام اضافه خدمت، یا بخشی از آن معاف می‌گردند.

تبصره ۲- مشمولینی که تا تصویب این قانون غایب شناخته شده‌اند چنانچه در داخل کشور ظرف حداکثر شش ماه و آنهایی که در خارج از کشور باشند، ظرف حداکثر یک سال خود را جهت انجام خدمت دوره ضرورت معرفی نمایند، مشمول تنبیهات این قانون نمی‌شوند.

تبصره ۳- رسیدگی به وضعیت مشمولینی که دارای عذر موجه برای غیبت خویش می‌باشند برابر آیین‌نامه‌ای است که پس از تأیید فرماندهی کل ابلاغ می‌گردد.

تبصره ۴- در مورد غیبت مشمولین دوره‌های احتیاط و ذخیره برابر دستورالعملی که در ستاد کل تهیه و پس از تأیید فرماندهی کل ابلاغ می‌گردد، رفتار می‌شود.

ماده ۵۸ مکرر- نیروی انتظامی موظف است در خصوص شناسایی، تعقیب و دستگیری مشمولان غایب و رسیدگی به وضعیت آنان اقدام نماید و کلیه نهادها و دستگاه‌های اجرایی مشمول ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و شرکت‌های دولتی و مؤسسات غیردولتی و خصوصی و بانک‌ها و نیروهای مسلح باید همکاری لازم را در این مورد به عمل آورند. آیین‌نامه اجرایی این ماده توسط سازمان با همکاری وزارتخانه‌های کشور و دفاع تهیه می‌شود و پس از تأیید ستاد کل به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

بخش دوم - جرائم و مجازاتها

ماده ۵۹- مشمولین خدمت دوره ضرورت چنانچه در مدت آموزش اولیه و یا در حین خدمت مرتکب غیبت یا فرار گردند به نحوی که ادامه خدمت آنان مستلزم تجدید دوره آموزش باشد، ضمن رسیدگی قانونی به غیبت یا فرار آنان، مجدداً به دوره آموزش اعزام می‌شوند و پس از پایان آموزش در یگان قبلی به خدمت ادامه می‌دهند. مدت آموزش قبلی این افراد جزء خدمت آنان محسوب نمی‌گردد.

تبصره - چنانچه در مورد کارکنان وظیفه‌ای که به دستور مقامات قضایی بازداشت می‌شوند رأی براءت یا قرار منع پیگرد صادر شود مدت حبس، جزء خدمت وظیفه عمومی آنان محسوب می‌گردد.

ماده ۶۰- کسانی که با ارتکاب اعمالی چون جعل شناسنامه، مهر، امضاء، کارت پایان خدمت، کارت معافیت، استفاده از شناسنامه دیگران، اعمال نفوذ، شهادت کذب، گواهی خلاف واقع، مکتوم داشتن حقیقت، اخذ رشوه، یا فریب دادن مشمول موجبات معافیت خود یا دیگران را از خدمت وظیفه عمومی فراهم سازند، به اتهام آنان در دادگاه صالحه رسیدگی شده و با رعایت شرایط و امکانات خاکی و دفعات و مراتب جرم و مراتب تأدیب از وعظ و توبیخ و تهدید به حبس تعزیری از یکسال تا پنج سال محکوم می‌شوند.

تبصره ۱- چنانچه تقلب یا جعل و یا اخذ رشوه تأثیری در وضعیت مشمول نداشته باشد، مرتکبین با رعایت شرایط و امکانات خاکی و دفعات و مراتب جرم و مراتب تأدیپ از وعظ و توبیخ و تهدید به انفصال از یک سال تا ده سال از خدمات دولتی و ضبط رشوه به عنوان جریمه و شش ماه تا سه سال حبس محکوم خواهند شد.

تبصره ۲- اموالی که رشوه داده شده، به عنوان جریمه ضبط می‌گردد و هرگاه ثابت شود که راشی برای حفظ حقوق حقه خود ناچار از دادن رشوه بوده، وجه یا مالی که به رشوه داده شده به او مسترد می‌گردد.

ماده ۶۱- پرسنل اداره وظیفه عمومی و نیروهای نظامی و انتظامی و نهادها و ارگان‌ها و مؤسسات دولتی وابسته به دولت و نمایندگان شوراها و انجمن‌های اسلامی در صورت ارتکاب جرائم مذکور در ماده ۶۰ علاوه بر انفصال دائم از خدمات دولتی با رعایت شرایط و امکانات خاکی و دفعات و مراتب جرم و مراتب تأدیپ از وعظ و توبیخ و تهدید به حبس تعزیری از ۳ سال تا ۷ سال محکوم خواهند شد.

تبصره - هر گاه به موجب قوانین جاری اعمال ارتكابی مذکور در دو ماده ۶۰ و ۶۱ عناوین دیگری داشته باشد، در این صورت به کیفر اشد همان عناوین محکوم می‌شوند.

ماده ۶۲- استخدام مشمولان به طور کلی در وزارتخانه‌ها و مؤسسات وابسته به دولت و در کارخانه‌ها و کارگاه‌ها و مؤسسات خصوصی بدون داشتن معافیت دائم ممنوع است.

تبصره - استخدام مشمولان غیر غایب در نیروهای مسلح جمهوری اسلامی با رعایت مقررات این قانون از محدودیت مقرر در موارد فوق مستثنی است.

ماده ۶۳- استخدام‌کننده یا استخدام‌کنندگان مشمولین غایب در وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و وابسته به دولت و نهادها برای هر یک از افراد اول و دوم به کسر نصف حقوق از شش ماه الی یک سال و در صورت تکرار سه مورد یا بیشتر به انفصال دائم از خدمت توسط دادگاه صالحه محکوم خواهند شد.

ماده ۶۳ مکرر- کسانی که به نحوی مشمولین غایب را در مؤسسات دولتی و غیردولتی از قبیل کارخانه‌ها، شرکت‌ها، آموزشگاه‌ها، کارگاه‌ها، بنگاه‌ها، مغازه‌ها و تعمیرگاه‌ها، به کارگیری نمایند توسط نیروی انتظامی، وزارتخانه‌های «تعاون، کار و رفاه اجتماعی» و «صنعت، معدن و تجارت» شناسایی و به محاکم صالحه قضایی معرفی می‌شوند. مجازات این گونه افراد برای بار اول هزینه سالانه یک سرباز و برای بار دوم و بیشتر هزینه سالانه سه سرباز است.

تبصره - ثبت‌نام در مراکز آموزشی خصوصی و آزاد برای ارائه آموزش به منزله به کارگیری محسوب می‌شود و مشمول این مجازات‌ها است.

ماده ۶۴- اشتغال به کار مشمولان با برگ معافیت موقت یا دفترچه آماده به خدمت فقط مدت اعتبار آنها بلامانع است. (منسوخ مورخ ۱۴۰۳/۰۶/۲۷)

ماده ۶۵- کلیه افرادی که از اول مهر ماه سال یک هزار سیصد و پنجاه و نه تا پایان جنگ تحمیلی در خدمت وظیفه عمومی بوده‌اند و یا خواهند بود از لحاظ استخدام در وزارتخانه‌ها و مؤسسات وابسته بر سایر افرادی که در شرایط مشابه هستند حق تقدم دارند.

تبصره - قانون مربوط به معافیت یک نفر از خانواده شهداء از شمول این قانون مستثنی است.

فصل هشتم - استفاده دستگاه‌های غیرنظامی از خدمات کارکنان وظیفه

ماده ۶۶- نیروهای مسلح موظفند در اجراء اصل یکصد و چهل و هفتم (۱۴۷) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تعدادی از کارکنان وظیفه خود را بنا به درخواست دولت برای امور امدادی، تولیدی، جهاد کشاورزی، آموزشی، تحقیقاتی و پژوهشی، بهداشتی و درمانی مشروط بر این که به آمادگی رزمی نیروهای مسلح آسیبی وارد نیاید در اختیار دولت قرار دهد.

تبصره - دولت می‌تواند از خدمات کارکنان وظیفه به دو صورت زیر استفاده نماید:

کتابفروشی حقوقی
دادبازار

الف- به عنوان کارکنان وظیفه برای انجام خدمت دوره ضرورت

ب- به عنوان استخدام تعهد خدمتی

ماده ۶۷- کلیه کارکنان وظیفه که در اجراء ماده فوق در اختیار دستگاه‌های دولتی و نهادهای قرار می‌گیرند باید قبل از به‌کارگیری، دوره‌های آموزش نظامی مورد نیاز را در نیروهای مسلح طی نمایند.

تبصره - مدت آموزش‌های نظامی و برنامه تفصیلی آنها مطابق با اساسنامه مربوط در نیروهای مسلح است.

ماده ۶۸- هفتاد درصد (۷۰٪) کارکنان وظیفه اختصاص یافته به هر یک از صورت‌های مذکور در تبصره ماده (۶۶) این قانون باید در مناطق محروم به کار گرفته شوند مگر نخبگان و افرادی که مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد و بالاتر دارند و خدمت آنان در مناطق غیرمحروم به تشخیص بالاترین مقام سازمان ذیربط ضروری باشد.

ماده ۶۹- تعیین هر یک از دستگاه‌ها برای استفاده از خدمت مشمولین اعم از مشمولین بندهای (الف) و (ب) تبصره ماده (۶۶) و همچنین تعداد نیازمندی آنها براساس درخواست دستگاه دولتی و تأیید دولت، پس از بررسی ستاد کل به تصویب فرماندهی کل می‌رسد.

ماده ۷۰- مشمولین موضوع بند (الف) تبصره ماده (۶۶) پس از طی آموزش نظامی برابر مقررات این قانون به درجات نظامی نائل و برای انجام خدمت دوره ضرورت مأمور می‌گردند و پس از پایان خدمت نیز از کارت پایان خدمت دوره ضرورت که توسط سازمان صادر می‌گردد برخوردار می‌شوند.

تبصره ۱- استفاده از لباس نظامی و علائم آن توسط کارکنان وظیفه مأمور به مراکز دولتی ممنوع است و در صورت درخواست بالاترین مقام سازمان به کارگیرنده و موافقت ستاد کل لباس متحدالشکل با علائم مشخص برای این کارکنان طراحی می‌شود.

تبصره ۲- حقوق و مزایا، خوراک، پوشاک، خوابگاه، بهداشت، درمان و سایر حقوقی که کارکنان وظیفه نیروهای مسلح از آن برخوردار می‌گردند، از محل بودجه دستگاه به کارگیرنده تأمین می‌شود. میزان هزینه مربوط به هر یک از آنها برابر با مقررات جاری در نیروهای مسلح است که همه ساله از سوی ستاد کل ابلاغ می‌گردد.

تبصره ۳- مواد (۶)، (۸) و (۹) قانون نیز مشمول مقررات این فصل می‌گردد.

ماده ۷۱- سازمان به کارکنان وظیفه موضوع بند (ب) تبصره ماده (۶۶) در قبال تعهد خدمتی که به دستگاه‌های به کارگیرنده می‌سپارند پس از انجام کامل تعهد، کارت پایان خدمت می‌دهد.

تبصره ۱- مدت تعهد خدمت این گونه مشمولین حداقل چهل و هشت ماه است. این مدت شامل دوره تحصیل و آموزش سازمان‌های به کارگیرنده آنان نمی‌گردد، ولی مدت آموزش نظامی جزء مدت تعهد آنان محسوب می‌شود.

تبصره ۲- حقوق و مزایای مشمولین مذکور توسط دستگاه‌های به کارگیرنده و براساس مقررات استخدامی آنها پرداخت می‌شود.

تبصره ۳- تعهد کلیه مشمولینی که تا تاریخ تصویب این قانون در اختیار سازمان‌های خارج از نیروهای مسلح قرار گرفته‌اند، مطابق مقررات قبلی است و از تاریخ ابلاغ این قانون نیز سازمان‌های مذکور تنها در چهارچوب مقررات پیش‌بینی شده در این فصل مجاز به استفاده از خدمت مشمولین می‌باشند.

ماده ۷۲- آن دسته از متعهدین موضوع بند (ب) تبصره ماده (۶۶) که قبل از اتمام مدت تعهد به هر علت از خدمت برکنار می‌شوند جهت تعیین وضعیت خدمت به سازمان معرفی می‌گردند.

تبصره - چنانچه علت برکناری، بیماری یا عدم صلاحیت ناشی از اعمال غیر ارادی آنان به تشخیص سازمان به کارگیرنده باشد، مدت خدمت انجام شده به تناسب جزء خدمت دوره ضرورت محسوب می‌گردد.

ماده ۷۳- کلیه دستگاه‌های به کارگیرنده کارکنان وظیفه موظفند موارد غیبت یا فرار مشمولین موضوع بند (الف) تبصره ماده (۶۶) را به یگان مأمورکننده و ترک خدمت (فرار) مشمولین موضوع بند (ب) ماده مذکور را به سازمان منعکس نمایند.

کتابفروشی حقوقی
دادبازار

ماده ۷۴- دولت موظف است هزینه آموزش مشمولین وظیفه مأمور را به تعداد سهمیه اختصاص یافته به طور سالانه بر اساس سرانه آموزشی به میزان چهار هزار برابر ضریب ریالی محاسبه و در اختیار ستاد کل قرار دهد تا ستاد کل به میزان سهمیه واگذاری به سازمان‌های آموزش‌دهنده پرداخت نماید.

ماده ۷۵- در زمان جنگ و یا بسیج همگانی، با تصویب فرماندهی کل کلیه کارکنان وظیفه مأمور به خارج از نیروهای مسلح و یا بخشی از آنان برابر زمانبندی ستاد کل برای انجام خدمت دوره ضرورت در نیروهای مسلح فراخوانده می‌شوند که در این صورت خدمت باقی‌مانده خود را در نیروهای مسلح انجام می‌دهند.

ماده ۷۶- آیین‌نامه اجرایی این فصل توسط ستاد کل با همکاری دولت و سایر نهادهای ذی‌ربط تهیه می‌شود و به تصویب فرماندهی کل می‌رسد.

ماده ۷۷- نیروهای مسلح مکلفند کارکنان وظیفه را طوری تقسیم کنند که در خاتمه دوره آموزش و ابتداء بکارگیری حتی‌الامکان متناسب با تحصیلات و قابلیت‌ها به کارگیری شوند و برنامه‌ریزی برای تربیت دینی و اخلاقی آنان صورت گیرد.

تبصره ۱- کارکنان وظیفه در طول مدت دوره آموزش نظامی و تخصصی، مورد ارزیابی قرار می‌گیرند و مبتنی بر مدرک و رشته تحصیلی، آموزش، مهارت و توانایی‌ها، برای هر فرد، دو رشته اصلی و فرعی تعیین می‌گردد و فرد باید در رشته اصلی یا فرعی خود به کارگیری شود.

تبصره ۲- دستورالعمل اجرایی این ماده توسط ستاد کل تهیه و ابلاغ می‌گردد.

فصل نهم - سایر مقررات

ماده ۷۸- به منظور ارتقاء منزلت و بهینه‌سازی اوقات فراغت کارکنان وظیفه باید زمینه‌های استمرار آموزش‌های نظامی، عقیدتی، سیاسی، ورزشی، خدماتی، فنی و حرفه‌ای و سوادآموزی در ضمن خدمت فراهم گردد.

تبصره ۱- دولت مکلف است امکانات، تجهیزات و اعتبارات مورد نیاز اجرای آموزش‌های مذکور را تأمین نماید.

تبصره ۲- آیین‌نامه اجرایی این ماده ظرف سه ماه توسط وزارت دفاع با همکاری دستگاه‌های ذی‌ربط تهیه می‌شود و پس از تأیید ستاد کل به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۷۹- در مراکز و پادگان‌های آموزشی و یگان‌ها دفتر مشاوره و راهنمایی برای کمک به سربازان و ارتباط با خانواده آنان در موارد لازم تشکیل می‌گردد. این دفاتر موظفند به محض ورود سرباز به پادگان و یگان محل خدمت بر اساس فرم‌های از پیش طراحی‌شده محل آموزش و محل خدمت فرد و نحوه ارتباط خانواده با مشمول و یگان را به خانواده اطلاع دهد و نظرات خانواده را درمورد استعدادها، توانایی‌ها و ویژگی‌های خاص فرد جویا شود.

تبصره ۱- در طول مدت خدمت، این دفتر باید بر اساس شناسایی فرد کمک‌های لازم به او را به عمل آورد و با خانواده مشمول حتی در مورد زمان ورود و خروج فرد در یگان تماس داشته باشد.

تبصره ۲- دستورالعمل اجرایی این ماده توسط ستاد کل تهیه و ابلاغ می‌گردد.

ماده ۸۰- کلیه وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی موضوع ماده (۴) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ و سایر شرکت‌هایی که بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) سرمایه و سهام آنها منفرداً یا مشترکاً به وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی و شرکت‌های دولتی، به استثناء بانک‌ها و مؤسسات اعتباری و شرکت‌های بیمه قانونی، تعلق داشته باشند و همچنین شرکت‌ها و مؤسسات دولتی که شمول قوانین و مقررات عمومی به آنها، مستلزم ذکر یا تصریح نام است از جمله شرکت ملی نفت ایران و شرکت‌های تابعه وابسته به وزارت نفت و شرکت‌های تابعه آنها، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران و شرکت‌های تابعه، سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران و شرکت‌های تابعه موظفند با همکاری شهرداری‌ها خدمات و تسهیلات لازم نظیر استفاده از ورزشگاه‌ها، قطارها، اتوبوس‌ها، گردشگاه‌ها، سینماها و موزه‌ها را برای کارکنان وظیفه در حین خدمت فراهم نمایند.

کتابفروشی حقوقی
دادبازار

تبصره - آیین‌نامه اجرایی این ماده توسط وزارت دفاع با همکاری وزارت کشور و رئیس شورای عالی استان‌ها و دستگاه‌های ذی‌ربط تهیه می‌شود و پس از تأیید ستاد کل به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۸۱- کلیه کارکنان وظیفه و عائله تحت تکفل آنها مطابق آیین‌نامه‌های که از سوی وزارت دفاع با همکاری وزارتخانه‌های کشور و تعاون، کار و رفاه اجتماعی تهیه می‌شود و پس از تأیید ستاد کل به تصویب هیأت وزیران می‌رسد تحت پوشش بیمه خدمات درمانی نیروهای مسلح قرار می‌گیرند.

تبصره ۱- این بیمه به مدت حداکثر یک سال پس از پایان خدمت دوره ضرورت تا زمانی که سربازان فوق اشتغال به کار پیدا نکرده‌اند، استمرار می‌یابد.

تبصره ۲- دولت موظف است خانواده‌هایی را که با اعزام مشمول به خدمت سربازی از نظر تأمین معیشت زندگی با مشکل مواجه می‌شوند و قادر به تمشیت امور خود نباشند بر اساس مفاد قانون نحوه کمک به خانواده‌های مشمولینی که قدرت اداره معاش خود را از دست می‌دهند مصوب ۱۳۶۶/۶/۳ تا پایان خدمت تحت پوشش قرار دهد.

ماده ۸۲- مقررات این قانون نافی اختیارات فرماندهی کل نیست.

ماده ۸۳- کلیه کارکنان وظیفه در طول خدمت سربازی تحت پوشش بیمه عمر و حوادث موضوع قانون بیمه عمر و حوادث پرسنل نیروهای مسلح، وزارت دفاع و سازمان‌های تابعه و وابسته به آنها مصوب ۱۳۷۶/۶/۳۰ قرار می‌گیرند.

ماده ۸۴- صد درصد (۱۰۰٪) درآمدهای حاصله از ارائه خدمات به مشمولان در اخذ معافیت‌ها و همچنین جریمه‌ها به توسعه و تقویت و تجهیز رده‌های وظیفه عمومی و بهبود سطح خدمات سازمان وظیفه عمومی به مشمولان، پس از واریز به خزانه طبق قانون بودجه سالانه در اختیار نیروی انتظامی قرار می‌گیرد.

قانون فوق مشتمل بر شصت و هفت ماده و پنجاه و هفت تبصره در جلسه روز یکشنبه بیست و نهم مهر ماه یک هزار و سیصد و شصت و سه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۸/۸/۱۳۶۳ به تأیید شورای محترم نگهبان رسیده است.

قانون الحاق موادی به قانون خدمت وظیفه عمومی - مصوب ۱۳۶۵/۱/۲۶ مجلس شورای اسلامی

ماده ۱- سپاه پاسداران و کمیته انقلاب اسلامی، ژاندارمری و شهربانی جمهوری اسلامی موظفند مشمولان غایب را پس از گذشت سه ماه از تصویب این قانون شناسایی و دستگیر نموده و به حوزه وظیفه عمومی محل دستگیری تحویل دهند. چنانچه اینگونه مشمولان در موعد مقرر حاضر به انجام خدمت نگردیده مجدداً دستگیر و به مراجع قضایی محل تحویل خواهند شد.

تبصره - نیروهای مذکور در این ماده موظفند سربازان فراری را دستگیر و به مراجع صالحه تحویل دهند.

ماده ۲- مجازات مشمولین غایب زمان جنگ که بار دوم دستگیر شوند، علاوه بر مجازات مقرر در ماده ۵۸ خدمت وظیفه عمومی یک تا سه سال حبس تعلیقی خواهد بود و در هر حال موظف به انجام خدمت وظیفه عمومی می‌باشند.

ماده ۳- مدت خدمت دوره ضرورت مشمولین غایب زمان جنگ که خود را پس از سه ماه از تاریخ تصویب این نامه معرفی نمایند، سه ماه غائبی که دستگیر شوند، شش ماه بیش از سایر مشمولین خواهد بود. بدیهی است مشمولین غائبی که تا سه ماه بعد از تاریخ تصویب این قانون خود را معرفی نمایند، خدمت اضافی نخواهند داشت.

تبصره - تا زمان تصویب این قانون افرادی که در دوران غیبت از طریق بسیج مدتی را در جبهه گذرانده‌اند، این مدت از اضافه خدمت آنان کسر خواهد شد.

ماده ۴- کسانی که به نحوی مشمولین غایب زمان جنگ را در مؤسسات غیر دولتی از قبیل کارخانه، کارگاه، و بنگاه، مغازه به کار گیرند، توسط نیروهای مذکور در ماده ۱ این قانون شناسایی و به محاکم صالح قضایی معرفی خواهد شد. مجازات اینگونه افراد یک تا سه سال حبس خواهد بود.

تبصره - به پرونده‌های مواد ۲ و ۴ این قانون خارج از نوبت در مراجع قضایی رسیدگی خواهد شد.

کتابفروشی حقوقی
دادبازار

ماده ۵- سازمان‌های نظامی و انتظامی موظفند ترتیبی اتخاذ نمایند که کلیه افراد وظیفه در زمان جنگ یا بسیج همگانی حداقل یک سال از خدمت دوره ضرورت را در مناطق عملیاتی انجام دهند. مگر در مواردی که به تشخیص شورای عالی دفاع وجود افرادی در غیر مناطق عملیاتی ضروری باشد.

ماده ۶- آیین‌نامه اجرایی این قانون ظرف مدت یک ماه برابر ماده ۶۶ قانون وظیفه عمومی تهیه و به مورد اجراء گذارده خواهد شد.

کتابفروشی حقوقی
دادبازار

